

AGROFORESTRY NETWORK GRONINGEN

BOMENLANDBOUW

agroforestry
netwerk
Groningen

PROGRAMMA VANDAAG

20.00u

Jasper:

inleiding

Agroforestry Netwerk Groningen

korte voorstelronde

wat is agroforestry

waaier van mogelijkheden en voordelen

20:25u

Rianne:

voorbeelden van boeren

wat past in dit landschap

woud van regels en subsidies

20:45u

Met Erik en Marjan naar buiten

21:30u

Bak koffie

21:35u

Praktijkcasussen bespreken: teken AF systemen in op de casus

21:55u

Plenair: vraag vanuit het netwerk: wat hebben jullie nodig, waar liggen vragen. Hoe bereiken we andere boeren?

22:00u

Einde

Netwerken?

Waarom netwerken?

- De belangstelling groeit
- Verdienmodellen komen steeds beter in beeld
- Financiële ondersteuning komt uit steeds meer hoeken.
- Boeren en ambtenaren helpen: kwaliteit!

Eind 2021 het Agroforestry Netwerk Nederland (ANN) opgericht

Begin 2025: Agroforestry Netwerk Groningen

LWP, vooralsnog geen provincie

We leren samen

Nieuwsbrieven, loket, bijeenkomsten en excursies, quickscan
adviezen

Toekomst: meer maatwerkadvies, gezamenlijke aanplant?

Wat kunnen we voor jou doen?

**agroforestry
netwerk** Nederland

**agroforestry netwerk
Groningen**

Wie?

Stieneker

Jessy

Silla

Wie zijn jullie?

Rianne

Jasper

Wat is agroforestry?

Bomenlandbouw

Agroforestry is een landbouwmethode waarbij bomen, struiken en gewassen of vee op hetzelfde stuk land worden gecombineerd.

Deze vorm van mengteelt kan positief uitwerken op o.a. de biodiversiteit, de bodemvruchtbaarheid en de aantrekkelijkheid van het landschap.

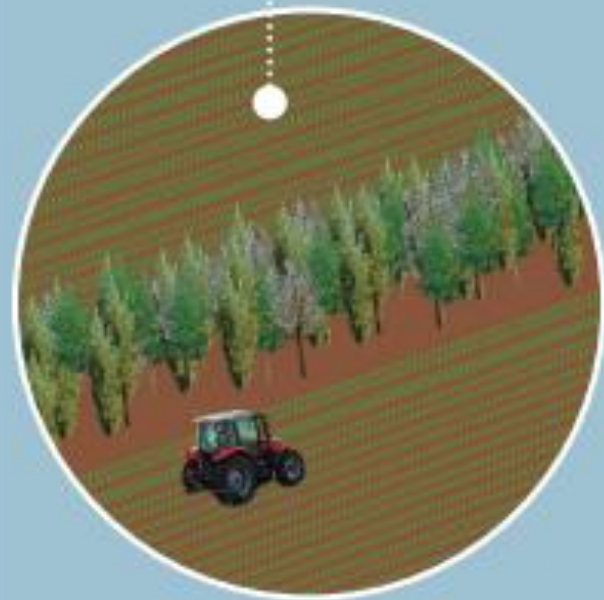
Voedselbossen?

Nu naar schatting 1500 – 2000 ha in Nederland aangeplant op landbouwgrond, vooral in het zuiden. 1500 boeren gaven het op in de GO: 3% van de boeren. In Groningen groeit de belangstelling, maar voorzichtig

Doelstelling bossenstrategie rijk: 25.000 ha in 2030

WUR: acht typen agroforestry systemen in Nederland

Functionele houtsingel
voor de akkerbouw

Rijenteelt in
grootschalige akkerbouw

Rijenteelt met kleinschalige
akkerbouw of groenteteelt

Boomweide

Rijenteelt op grasland

Voederhagen

Kippenuitloop met bomen

Agrarisch voedselbos

Voordelen

Klimaatadaptatie: hittestress, extreme regenbuien

Klimaatmitigatie: koolstofopslag

Dierenwelzijn: schaduw, luwte, micronutriënten

Bodemkwaliteit: structuur, organische stof, micronutriënten uit diepe bodemlagen

Luchtkwaliteit: fijnstof afvangen, zuurstofproductie

Waterkwaliteit: verminderen uitspoeling en erosie, houden water langer vast

Landschapsherstel: versterken biodiversiteit, herstellen cultuurlandschappen, beleving landschap

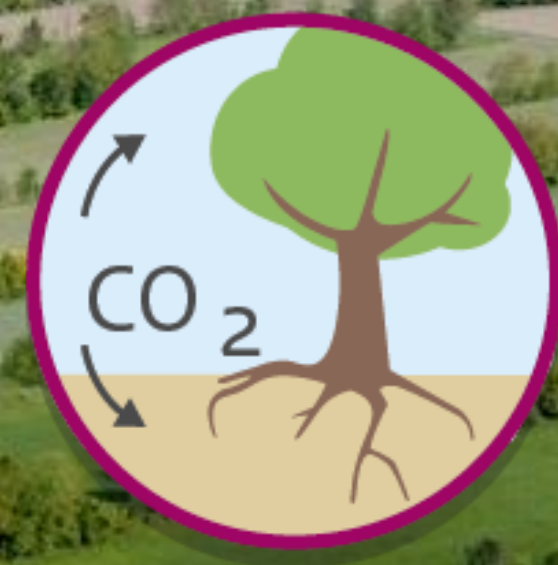

Voordelen klimaatadaptatie:

- Hittestress
 - Extreme regenbuien
 - Droogte
-

Voordelen klimaatmitigatie: koolstofopslag

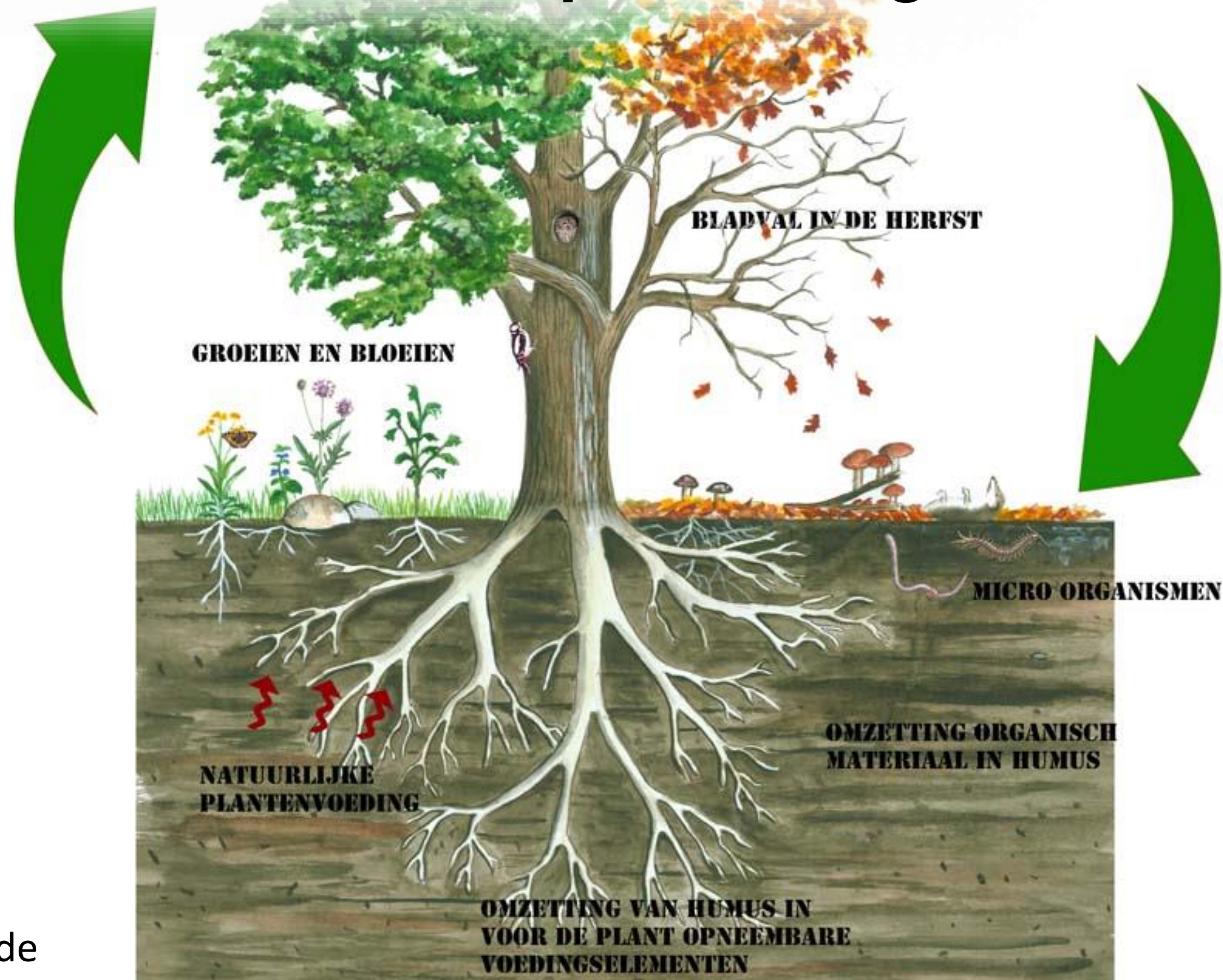

stichting
**Nationale
Koolstofmarkt**

Voordelen dierenwelzijn: schaduw, luwte, micronutriënten

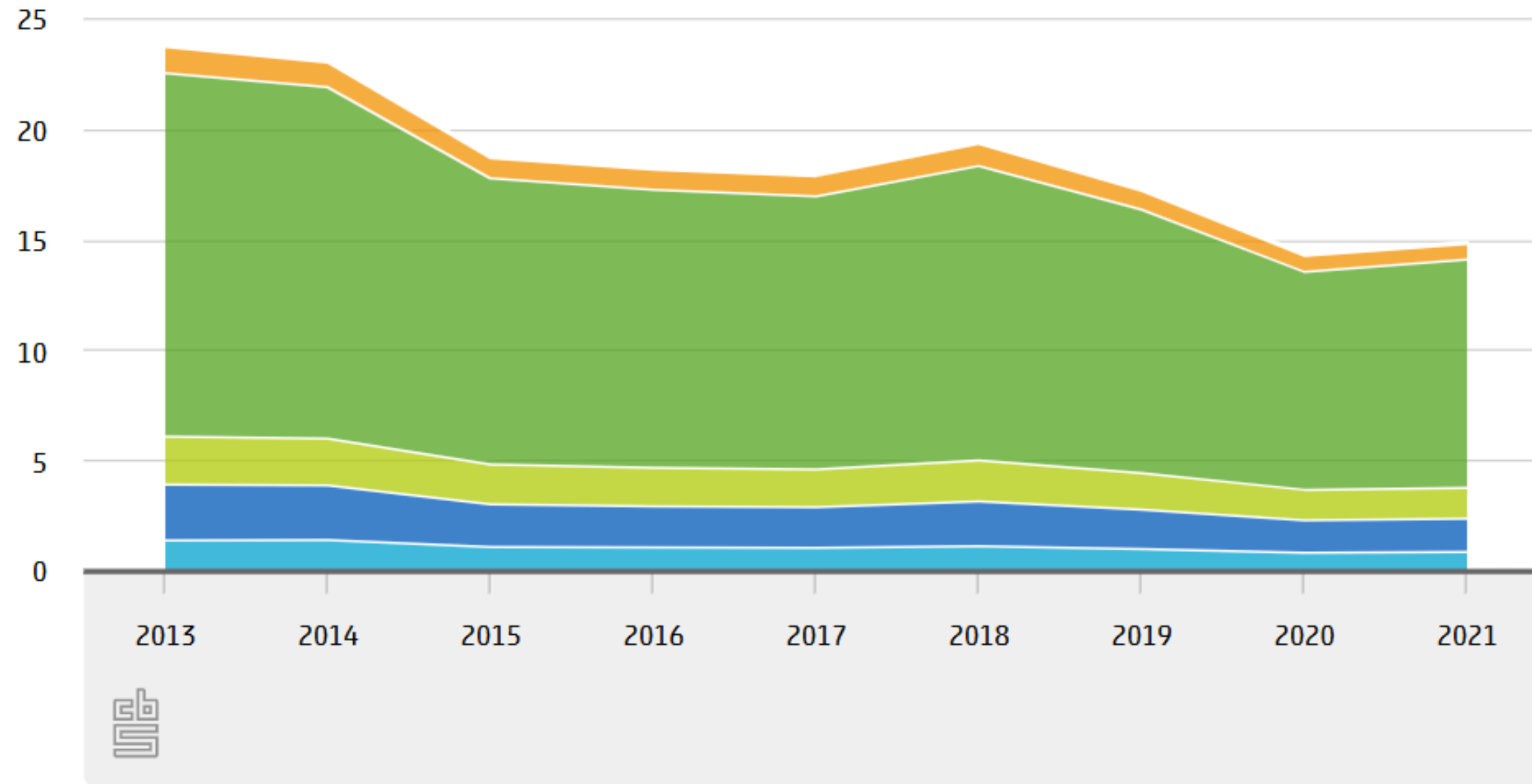
Voordelen bodemkwaliteit: structuur, organische stof, micronutriënten uit diepe bodemlagen

Voordelen luchtkwaliteit: fijnstof afvangen, verstuiving tegengaan, zuurstofproductie

Afvang van fijnstofdeeltjes (PM_{2,5}) door ecosystemen*

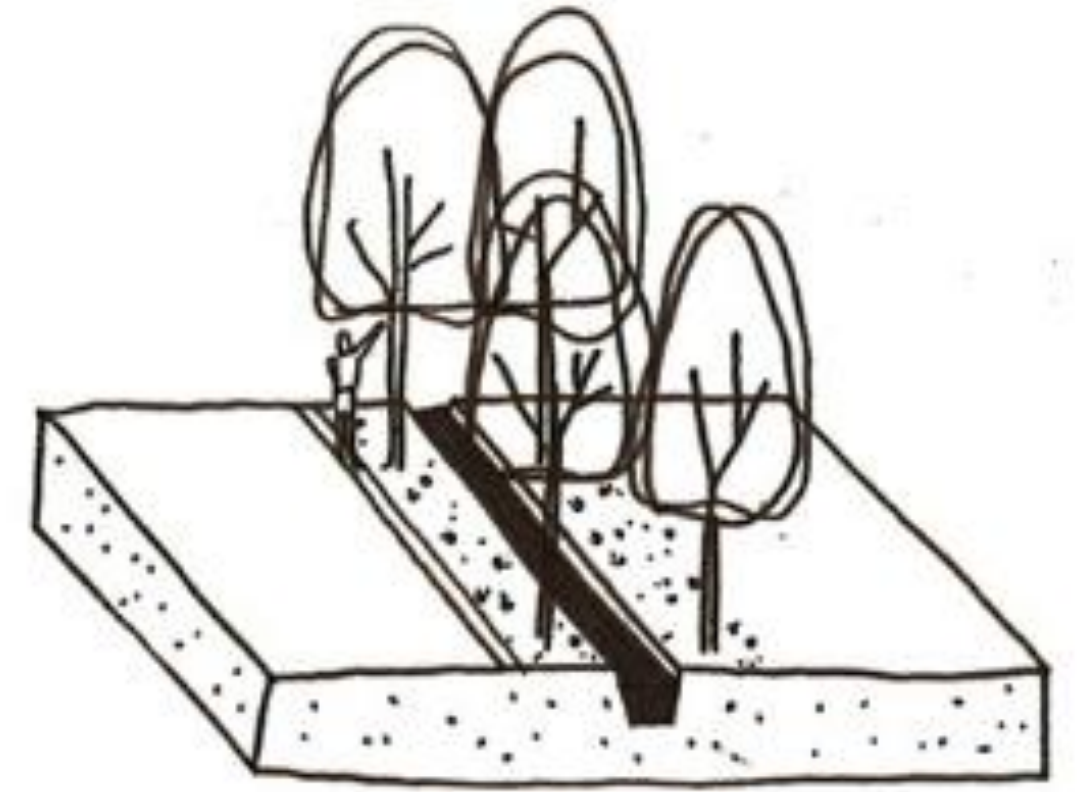
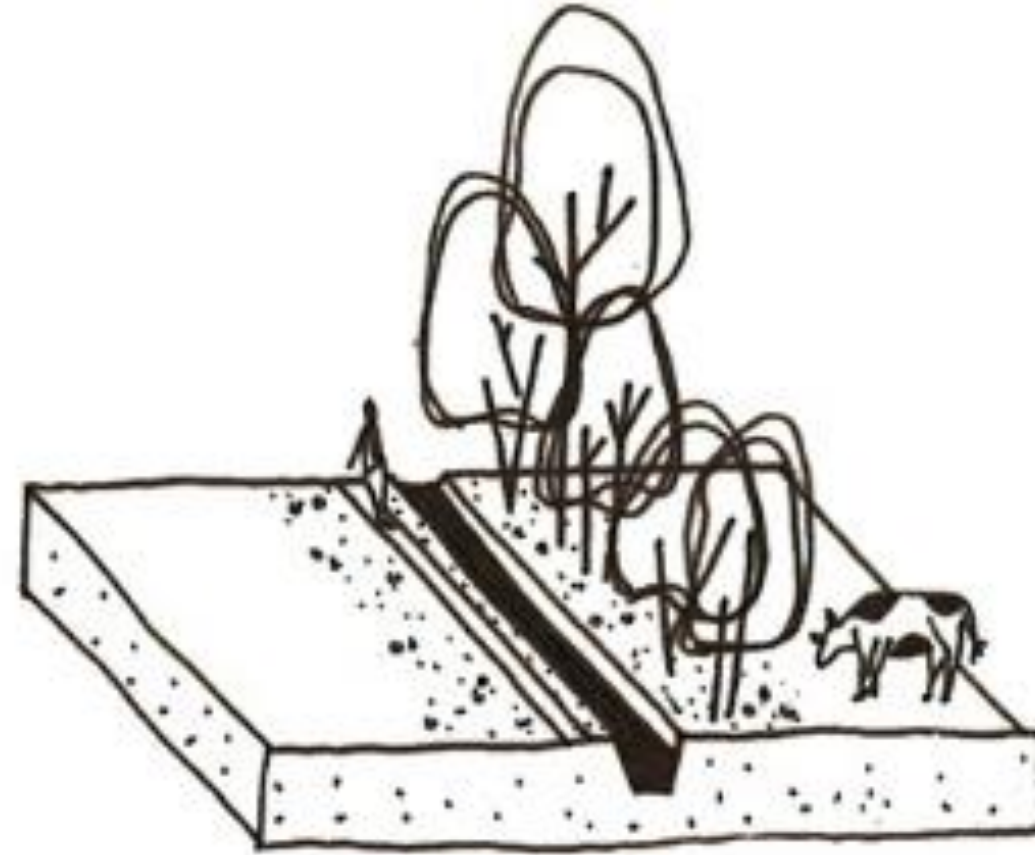
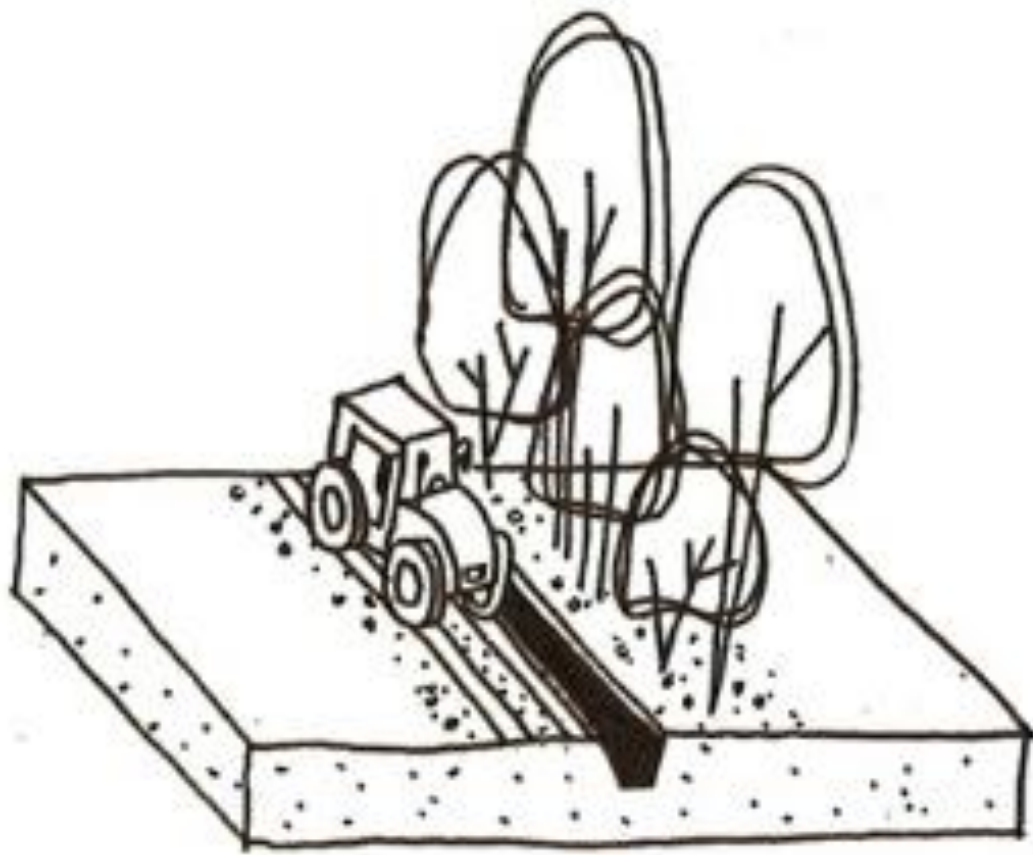
mln kg

- Stedelijk groen en recreatie
- Akker- en tuinbouwgebieden
- Graslanden
- Bosgebieden
- Overige ecosystemen

Bron: CBS

**Voordelen waterkwaliteit: verminderen uitspoeling en erosie,
houden water langer vast (en helpen het zuiveren)**

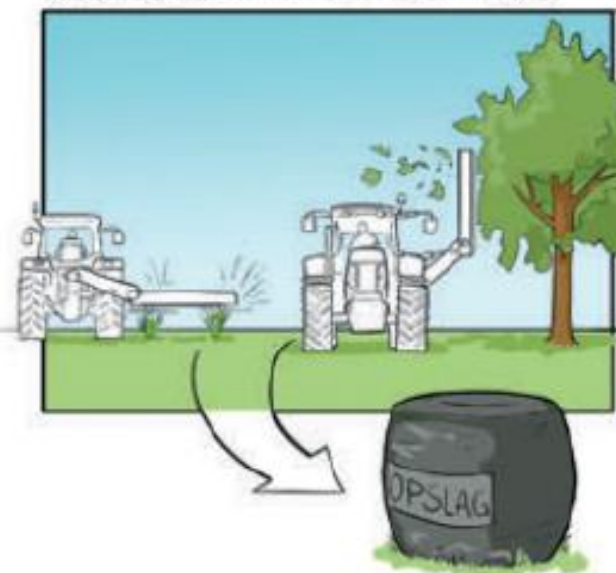
Voordelen landschapsherstel: versterken biodiversiteit, herstellen cultuurlandschappen, beleving landschap

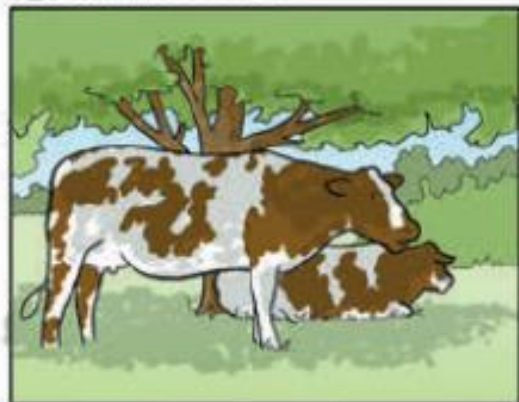

BUFFERSTROOK
MET BOMEN

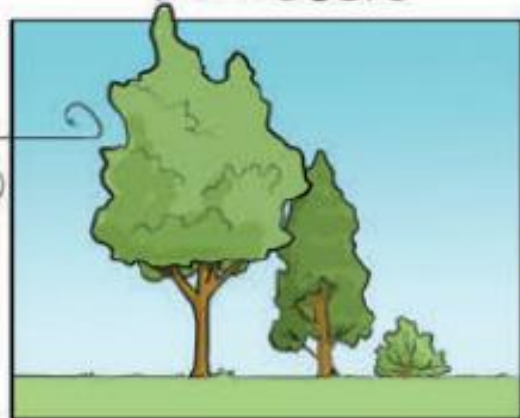
VOERPRODUCTIE BOMEN

SCHADUW

WINDBESTENDIGE
PERCELEN

VOEDERHAAG

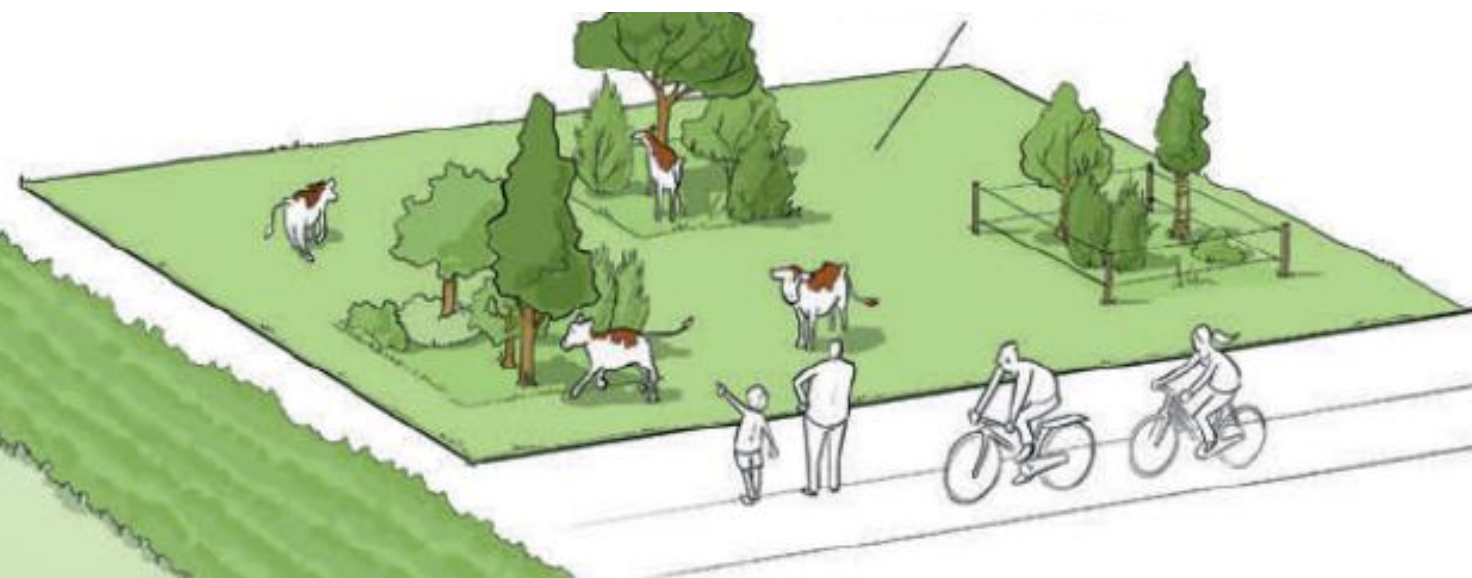
AFVANGEN AMMONIAK

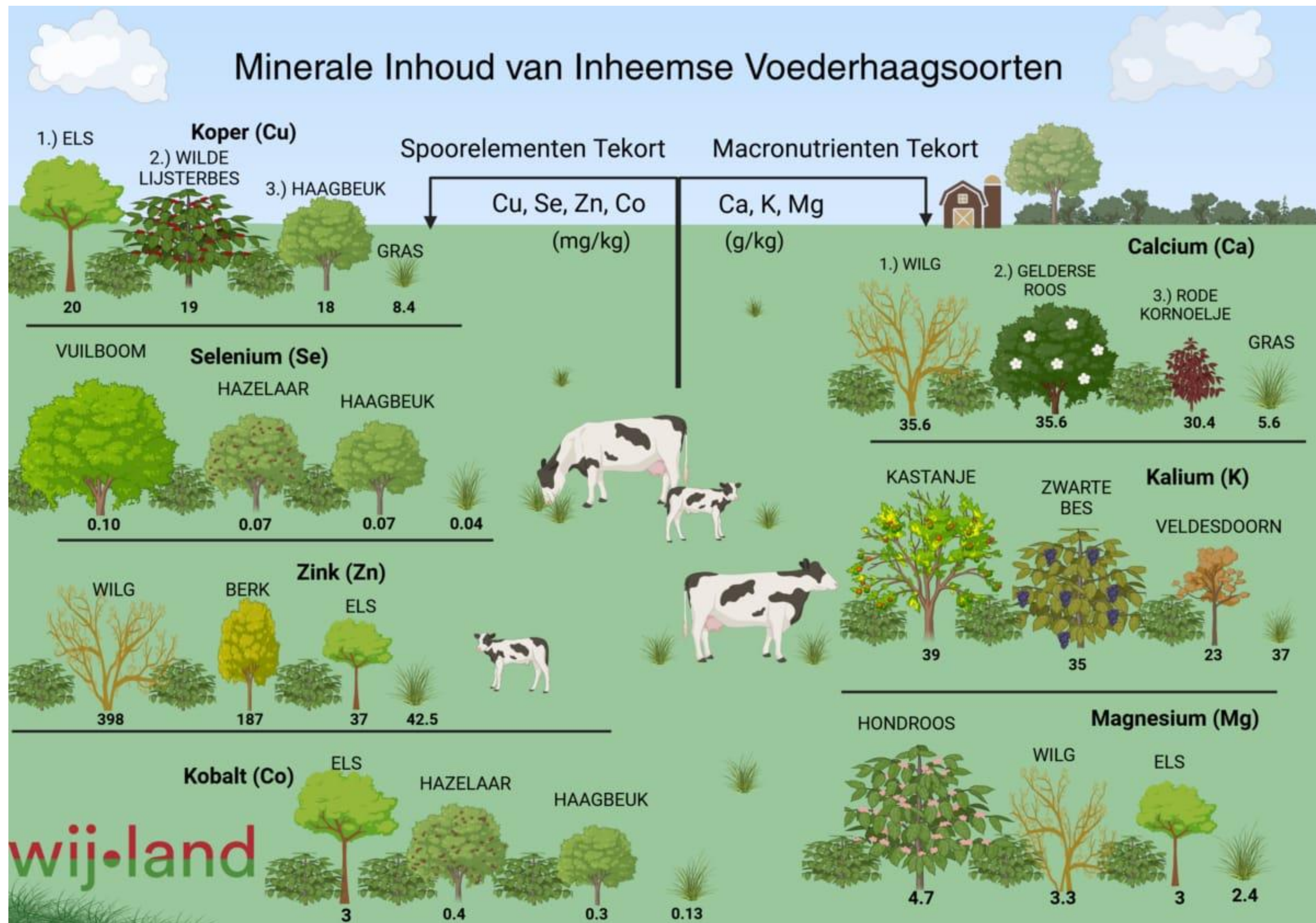
PRODUCTIEBOS

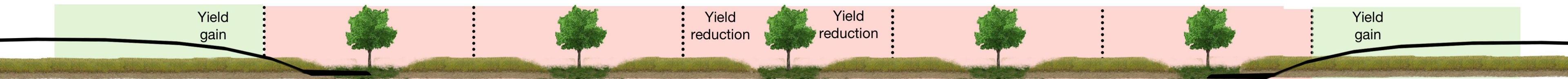
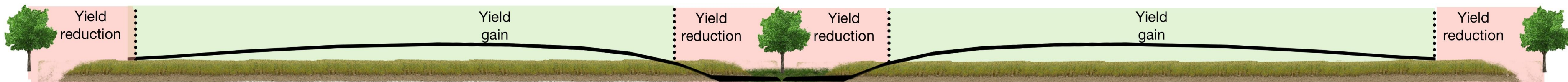
WEIDEPERCELEN

Voederhagen

Akkerbouwinzichten

Verdienmodellen:

- Oogst: fruit en noten, hout voor stook/ isolatie of bouw materiaal, veevoer
- GLB: eco-regeling of natuursubsidies
- Koolstofcertificaten

De vele combinaties:

- Met vee: extra gezond voer, minder stress, minder kosten dierenarts
 - Met akkerbouw: goede opbrengsten tussen bomen zijn heel goed mogelijk, daar komt het voordeel van de bomen zelf dus nog bij. Voorbeelden:
 - walnoten en tarwe
 - hazelnoten en veldbonen
 - tamme kastanje en voederbieten
 - Educatie, voorlichting en toerisme
-

Voorbeeldbedrijven

Martin Crawford, Zuidwest Engeland

Gerard Keurentjes, melkveehouder in Rutten (Flevopolder)

Taco Blom, Heerdenberg, Limburg

**Kees en Jolanda Sijbenga van de Dennenhoeve met pluimee, akkerbouw en
tuinbouw**

Marc Venner, Baexem, Limburg. Vleesvee, agroforestry en tuinderij

EIKEMAHEERT

Piet Glas en Angela Rijnen in Loppersum

KIP

Bij ons groeien biologische vleeskippen, die we leveren aan **KemperKip**. De kippen beschikken over grote buitenuitlopen onder heesters en fruitbomen.

FRUIT

We telen diverse rassen heerlijke biologische appels. In de bessentuin groeien rode en zwarte bessen, gele en rode kruisbessen, frambozen en pruimen.

AKKERBOUW

Op kleine akkers verbouwen we granen en bonen voor onze kippen, erwten, knoflook, pompoenen, aardappels, witte klaver en luzerne.

BLOEMEN

Van jaarlijks ingezaaide bloemenstroken en van vaste planten snijden we in de zomermaanden prachtige biologische boeketten.

BIODIVERSITEIT

Met kleine percelen, mengteelten, boomgaarden omzoomd door heesters en bloemenranden proberen we de boerderij aantrekkelijk te maken voor insecten, vogels en andere dieren.

GROENE ENERGIE

1 windmolen en 42 zonnepanelen leveren stroom, een houtsnipperkachel houdt de kippenschuur warm. Onze trekkers en bestelbus rijden op fossielvrije diesel.

**Rianne en Marijke Luring, het Wessinboerbos in Onstwedde
Onderdeel van bio-boerderij Landleven met agroforestry,
Erffwinkel, biologisch-dynamische melkveehouderij**

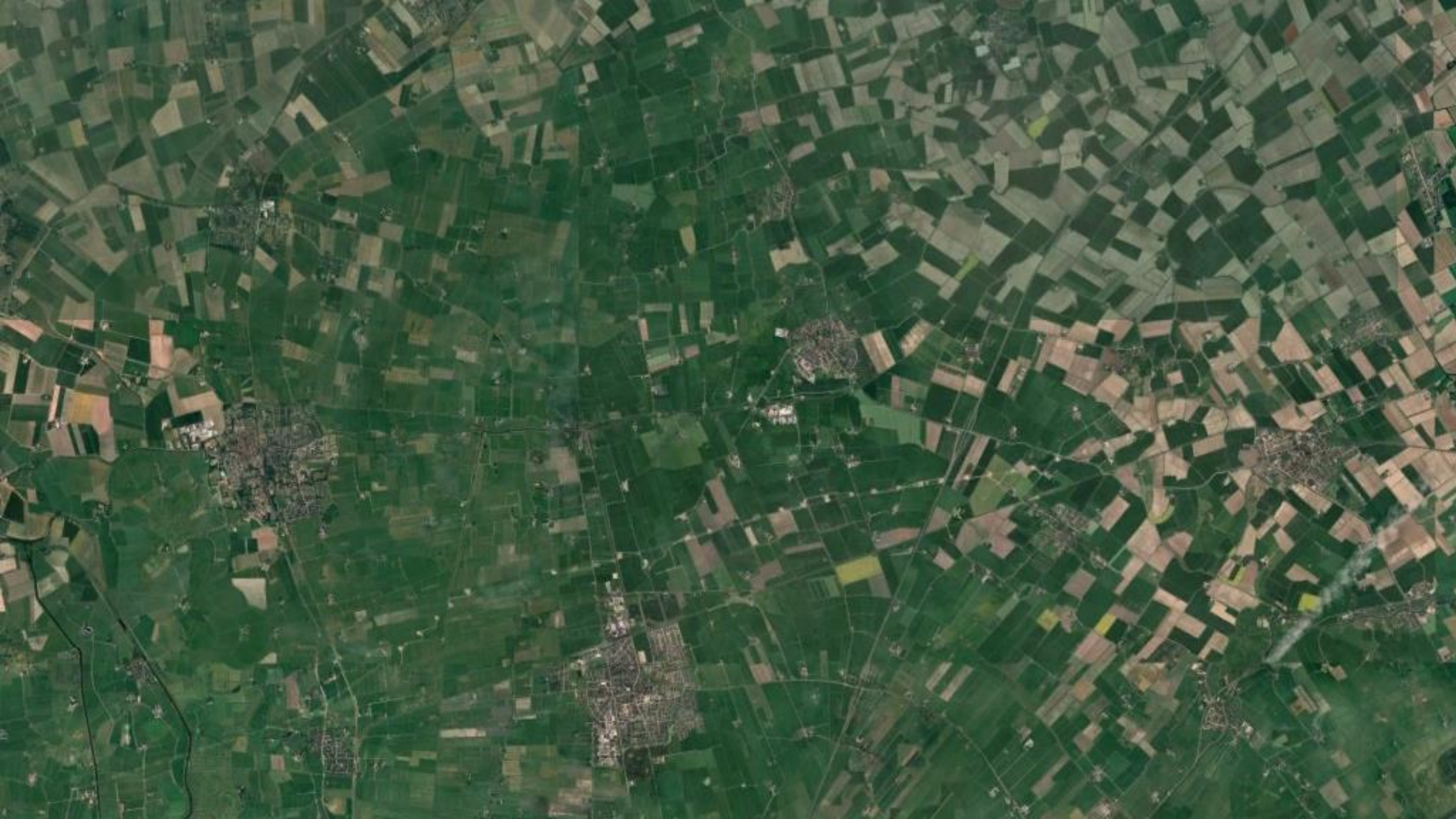

Wat past in dit landschap?

Kijken naar:

- Bodem
- Waterhuishouding
- Landschapstype - geschiedenis gebied!

Side

1.5

KM

GrDE

Helum

St

P. Begr. pl.

MP 10

Zuivelfabr

1.5

P. K.

MP 1

0.2

3

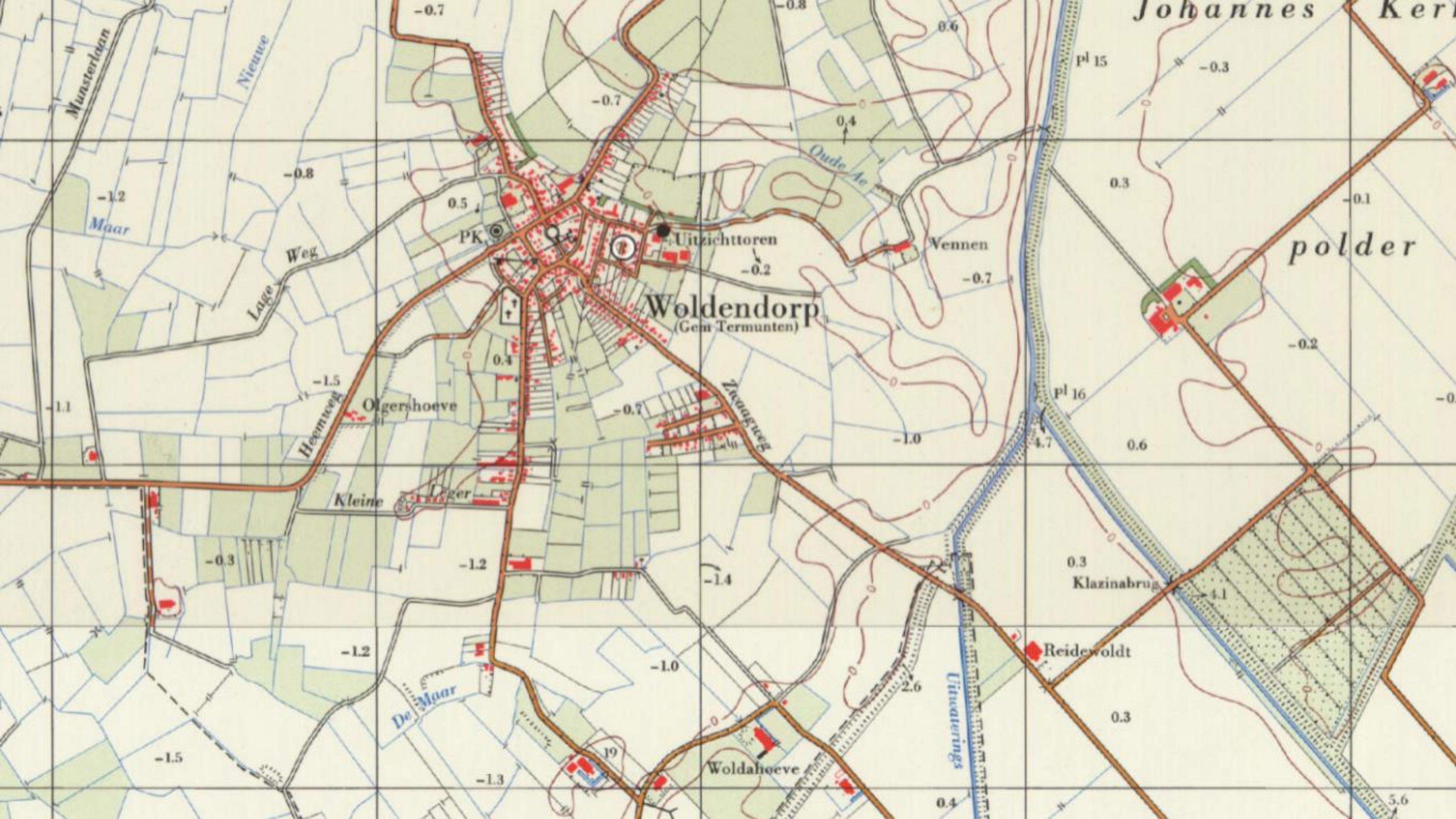
Boomkweekerij

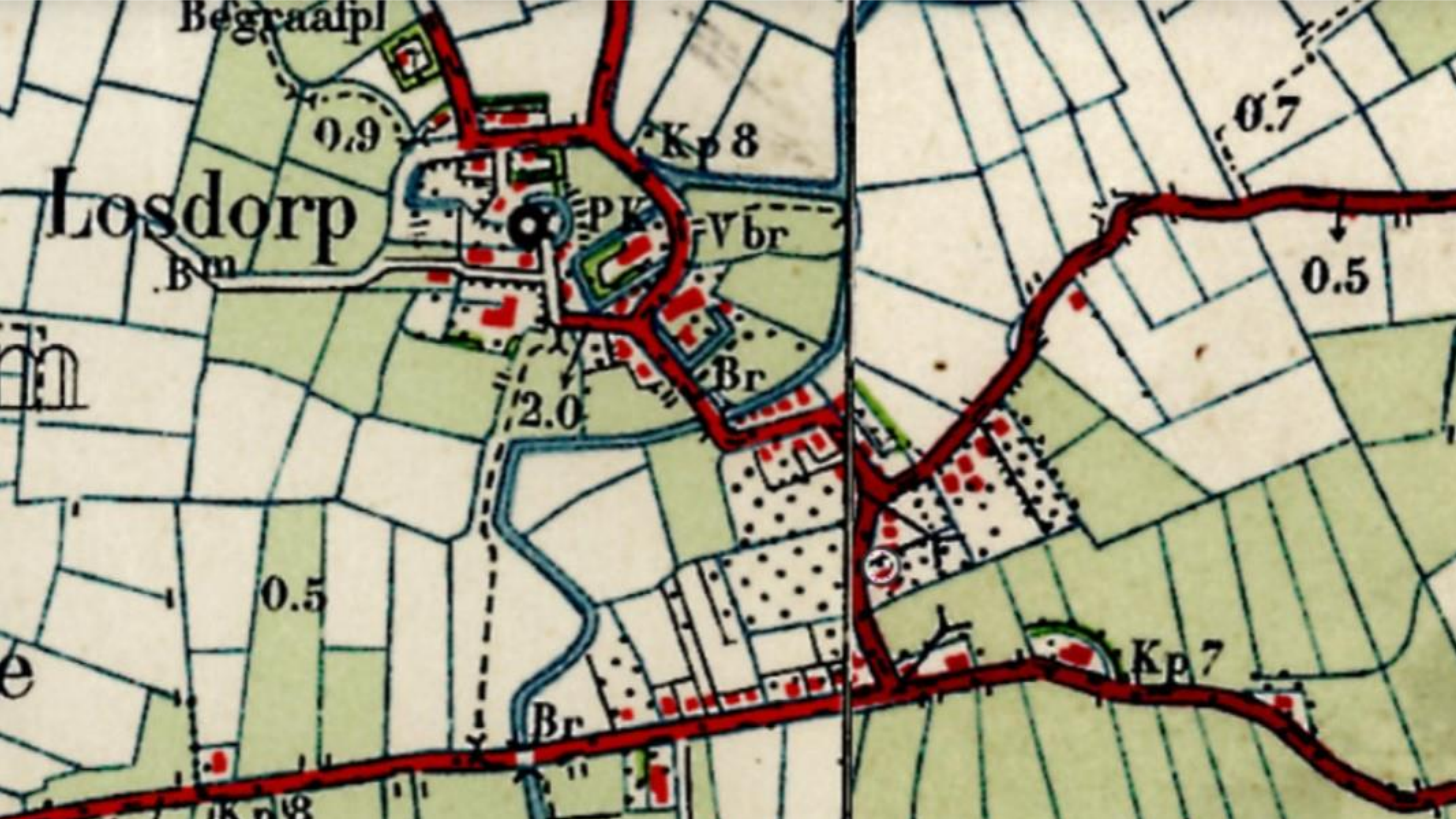
1.6

Luitenants Heerd

ZANDWERF

Begraafpl

Begraafpl

0.9

Losdorp

Bm

Kp 8

Vbr

Br

2.0

0.7

0.5

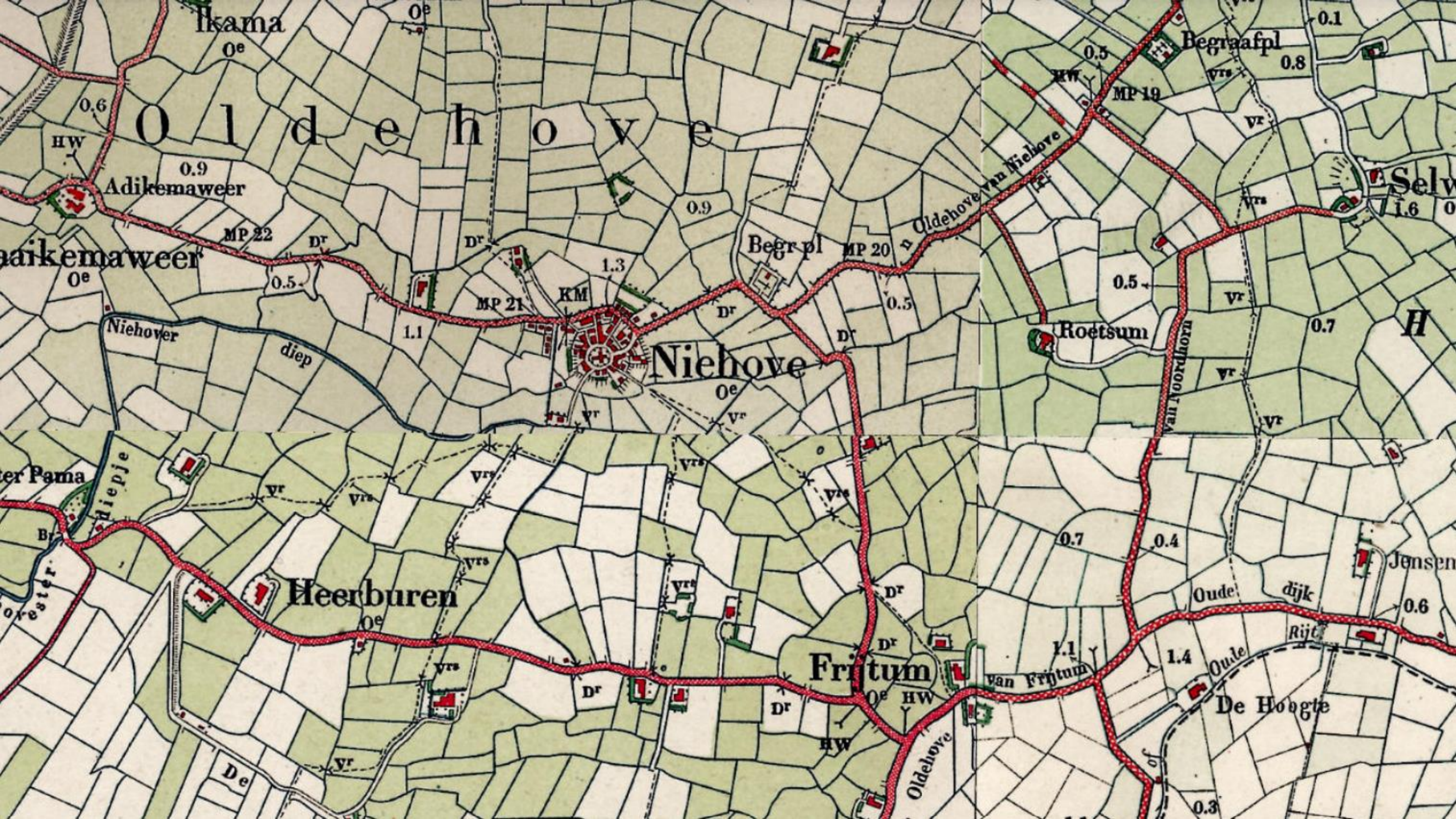
0.5

Br

Kp 7

Kp 8

Woud van regels en subsidies

- Kennisbundel
- Bestemmingsplan: Omgevingswet
- Omgevingsvergunning
- Trees4all (melkveehouders)
- Provincie Groningen (Bos & Hout)
- Landschapswerkplaats (subsidie najaar 2025?)
- Meerbomennu
- Rabobank
- Hogeland + Eemsdelta: erfbeplanting via Mooi Heem (Wierde & Dijk)
- Gecombineerde opgave: gewascodes

Naar buiten

Met Erik en Marjan

Laatste vragen

1. Wat hebben jullie nodig, waar liggen vragen?
2. Hoe bereiken we andere boeren?

Bedankt voor jullie aanwezigheid

agroforestry netwerk Groningen

